

V točki 2 trdi Hórvatek: «Vera je stvar srca, in ne spada v šolo!» Ako je vera res stvar srca, tedaj še le prav nujno in v obilni meri spada v šolo. Kedaj pa je človeško srce boljše pripravno za vsprejem vsega, kar je sveto, resnično, lepo in blago, če ne v nedolžni otroški dobi! Kje pa najde otrok več lepega, vselega in srce blažilnega, kakor v večnih, nebeskih resnicah, koje nas uči sveta vera? Ali ne kažejo zgodbe sv. pisma, sv. evangelij in življenje svetnikov — otrokom brezštevila najčistejših in posnemanja vrednih značajev? Besede mičejo, a zgledi vlečejo! O, mokrač! in anarhisti predobro poznajo resnico tega reka — in torej tudi neprecenljivo veliki in blažili upljiv katoliške vere na npravno vzgojo mladine; in baš zato zahtevajo: «Proč z vero!» Dokler bo ljudstvo imelo še kaj verskega duha, tačas še tudi mokrač! ne bodo prodrli s svojimi prekujijskimi načrti!

Popolnoma neresnična je tudi trditev v 3., 4. in 5. odstavku Hórvatekovega govora, katero skuša dokazati, da katoliška cerkev ne podpira časne sreče ljudstva, in da nima nobenega ublažilnega upliva na ljudstvo. Kdor je količkaj se učil svetovne in kulturne zgodovine, mora pripoznati, kako je sv. katoliška vera preobrazila in prekrasila krute poganske narode v pohlevna kulturna ljudstva. Odpravila je suženstvo, krvno maščevanje, ženo, poprej sužnjo moža — povzdignila je kot možu enakopravno — tovaršico, prepovedala je nenravno množično spolno v zakon, uredila in posvetila družinsko življenje, podpirala in gojila je umetnosti in znanosti. In sedaj pride in si drzne mokrač! učitelj — trditi, da katoliška cerkev nima nobenega ublažilnega upliva na srečo, napredek in omiko narodov!

Ako kdo natančno po naukih sv. vere živi, ali ni potem tudi časno srečen, in ne dela li za časno srečo svojega bližnjega? Kako lepo se glasi katoliški nauk o krščanski pravici: «Stori dobro in varuj se hudega!» In pa: «Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!» Preresnična in lepa je bila torej pridiga nekega duhovnika proti zaprtim hudodelnikom: «Vi ste, dokler ste še zunaj prosti okoli hodili, gotovo dostikrat slišali zmerjati in zabavljati čez sv. katoliško cerkev in njene duhovnike; mogoče, da ste celo tudi sami o verskih resnicah zaničljivo govorili; ali resnica je, in mi tudi nihče ne bo mogel tajiti, da, če bi bili vi, moji ljubi, po naukih svete vere živeli, bi gotovo nobeden ne bil sedaj tukaj v ječi! Amen.»

Le tri božje zapovedi zapopadejo nauk o častenju božjega Bitja — in sedem zapovedi pa je namenjenih, urediti tudi časno srečo človeka. Gospod Hórvatek, vzemite v roke poročila o delovanju katoliških misijonarjev med divjimi zamorci, indijani, in ljudozrci; in idite v bolnišnice opazovat katoliške redovnice: usmiljene sestre; potem pa se gotovo ne bode drznili tajiti, da katoliška cerkev ne skrbi za srečo narodov, in da nima nobenega ublažilnega upliva na ljudstva.

Ako je katerega učitelja strah pred križem in molitvijo v šoli, ali če se mu ne ljubi otroke voditi k sv. maši in drugim verskim vajam, ta naj le koj pobere «svoja sila», in naj rajši gre kamenje tolč — ali, ako hoče, celo v Ameriko iskat zlate rude! Neveren učitelj ni zmožen, otroke npravsko-verno vzgojevati!

Nadalje se pritožuje nad zahtevo vlade, da moramo otroke vzgojevati k domoljubju in spoštovanju do postav! Seveda, mokrač! bi radi, da bi že srca nedolžnih otrok okužili z upornim duhom anarhistov, in tako tem hitreje nadelali pot državnemu prevratu in polomu. Tu so socialisti zopet najbolj na poti oni verski nauki, ki podpirajo svetost posvetne oblasti. Kakor: «Boj se Boga, in časti kralja! Boj se kralja, kajti Bog njemu ni dal zastonj meča maščevanja (kaznjevanja)! Ni je oblasti, kakor od Boga! Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Boga, kar je božjega!» In naš Zveličar dal nam je sam vzgled, kako moramo celo spoštovati in pokorni biti po-

svetnej oblasti tudi tedaj, če bi se primerilo, da bi bili po (krivici) nedolžnem obsojeni! Sv. vera torej močno podpira ugled posvetne oblasti. Vera pa tudi močno upliva na požrtvovalno domoljubje in vzbuja k junaskim domoljubnim činom. Takih vzgledov najdemo mnogo v zgodovini; kakor: Hrabri Gedeon, Mojzes, junaška Judit, pastirček David. Iz novejših avstrijske zgodovine slovijo kot pobožni junaki: princ Eugen, vojskovodja Laudon in general Radecki.

Na Pruskem ali Ruskem bi naj kateri učitelj kaj takega izustil, da mu ni po volji, otroke k domoljubju vzgojevati; koj bi ga poslali v ječo ali v Sibirijo!

V točki c) želi Hórvatek, naj bi že otrokom v šoli priporočevali rudečarski program: nezadovoljnost, sovraštvo do bogatejših; malo delati, pa mnogo služiti in dobro uživati! Človek se itak sam prerad povzdiguje ter nagne k sladnemu in pohotnemu življenju; tega ga pač ni treba v šoli že učiti. Ravno tako si moramo prizadevati — vblaziti in tolažiti že precej vzbujeno sovraštvo nižjih stanov slojev — do bogatejših. Tu nam kaže krščanski socializem pravo — pot — pri prizadevanju za zboljšanje gmotnega stanja. Bogatinom pa sv. vera prepoveduje, revne delavske stanove — izsesavati — in njim pravični zaslužek pritrgovati! Tudi veli vera bogatinom, da siromakom prostovoljno in v ljubezni radi pomagajo. — Nadalje vera uči, da nezakrivljeno uboštvo ni sramotno. Da bi to versko resnico potrdil, izvolil si je božji Sin — revno tesarsko družino — kot svoja rednika, in je tudi sam celo svoje življenje tukaj na zemlji prebil v največji revščini. Saj sam popisuje svojo revščino tako-le: «Lisice imajo svoje berloge in ptice imajo svoja gnezda, Sin človekov pa nima prostora, kamor bi svojo glavo nagnil!»

Čast in bogastvo ne dela človeka srečnega! Nasprotno bi lahko trdil, da je več tihe sreče v nizkih hišah, kakor v visokih, svetlih palačah! V sedanji dobi, ko je povsod na ponud vse polno vabljenih prilik k sladnostnemu, razkošnemu življenju, treba je mladino le vzgojevati k zadovoljnosti in zatajevanju samega sebe; ne pa še le vzbujati poželjenje po lahkotnem, razkošnem uživanju!

V točki 7 pritožuje se Hórvatek čez solske odredbe, ki še omogočajo tajno nadzorstvo duhovščine čez učitelje, in dajejo še upljiv duhovščini pri krajnih, okrajnih in deželnih šolskih svetih.

Jaz pa trdim, da se vestnemu in vernemu učitelju ni treba bati ne javnega in ne tajnega nadzorstva duhovščine. Duhovščina vernega in pridnega učitelja povsod spoštuje in podpira in tudi pri ljudstvu varuje njegov ugled. Nenraven in neveren učitelj — pa tako ne velja za vzgojitelja nedolžnih otrok! Takemu bi tudi jaz, čeravno nisem duhovnik, z vso močjo pomagal, da ne bi dolgo okuževal šolskih sob! in ne delal sramote častivrednemu učiteljskemu stanu.

Kakor so vse trditve mokračkega učitelja Hórvateka — podle in ničeve, ravno tako lažnjivo in neopravičeno je bilo njegovo napadanje slovenskih poslancev — zaradi njih postopanja pri sestavljanju postave o regulaciji učiteljskih plač. Kdor je zasledoval govore slovenskih deželnih poslancev, mora hvaležno priznati, da so se tako vrlo potegovali za zboljšanje našega gmotnega stanja. Le večina nemških poslancev je kriva, da še učitelji ne dobimo plače, kakoršno si zaslužimo pri našem, narodu zelo koristnem poklicu!

V gorej navedeni razpravi, skusil sem, koliko je bilo po mojih slabih močeh mogoče, dokazati, neveljavnost mokračskih vzgojnih načel in da ni bilo prav, da so se nekateri učitelji — dali od zgovornega mokračkega tovariša — zvoditi na led, na katerem so padli, in še bodo mnogokrat padli, ako ne prekličejo — te neprevide in neutemeljene izjave, da odobravajo brezverska vzgojna načela mokračev!

Veren slovenski narod — želi šole na strogo verski podlagi. Da to dosežemo, treba se bo združiti v katoliško šolsko društvo, kakoršna že imajo osnovana v drugih avstrijskih kronovinah, na pr. na Češkem, Nizje Avstrijskem in na Tirolskem. Zunaj v sosedni nemški državi, kjer so še vse šole konfesionalne ali verske, šteje katoliško učiteljsko društvo nad 4000 udov. Kar je dobrega, v tem že smemo posnemati — nemške sosedne. — Torej vsi vestni in verno misleči učitelji, držimo se vedno gesla: «Vse za vero, dom, cesarja» To bo v čast nam, naši mili slovenski mladini pa v častni in večni blagor! V to nam pomoz! naš premili nebeski učenik in ljubitelj nedolžnih otrok!

Tinjski.

Dopisi.

Vitanje. Naši slavni Nemci in nemškorčki se obnašajo zadnji čas nekam čudno; glave stikajo in skrivnostno z rokami mahajo, pa hitro zopet zbeže vsaksebi. Kaj neki imajo? V obče vsi zatrjujejo, da imajo naši Germani od 10. septembra sem groznega moraličnega mačka. Že res, tako se dogaja ljudem, ki kažejo ob gotovih časih preveliko veselost in korajžo! Pa naj še zvedo drugod o naših hajlovcih. Naše bralno društvo je hotelo prirediti dne 10. septembra veselico, kjer bi se ljudje ne samo veselili, ampak tudi poučili o raznih koristnih rečeh, zakaj današnji časi so resni. G. poslanec Žičkar je hotel ob enem poročati volilem o svojem delovanju v drž. zboru. Zvedelo se je tudi po Vitanji, da hočejo pri tej priliki kmetje ustanoviti kmetsko zadruho, in da so povabili gosp. organizatorja I. Kača k shodu. Hoj, to je raznetilo vitanjske mogotce! Kmetska zadruga, pa še kaj!

V soboto, 9. septembra prepové g. Zoff shod, čez nekaj ur tudi veselico — iz vzrokov javne varnosti. Sedaj bi lahko bili Vitanjčani zadovoljni, pa pripravili so se že poprej za vsak slučaj. Kakor vsi trdijo, so poklicali ti gospodje na svoj račun iz Celja socialne demokrate, ki bi naj preprečili s svojim krkom vsako zborovanje. G. poslanec skliče v naglici shod po § 2 v neko zasebno hišo in razdeli na ime se glaseča vabila v Slapernikovi gostilni, kjer bi se prvotno imel vršiti shod. V tem trenutku prihrumejo mokrač! in zahtevajo burno vstopnic k zaupnemu shodu. Posebno dva Kranjca bi rada po vsej sili prišla k shodu. Ker se jima je povedalo, da jih poslanec ne pozna, torej tudi k shodu po § 2 pustiti ne sme, zaženo rudečkarji tak hrušč, da se ni razumela nobena beseda več.

Mokrač! tulijo svojo delavsko pesen, mi pa odrinemo v sosedno hišo. Ko vidijo, da so se sami vkanili, jo vderejo za nami socialci in vitanjska druhal, toda v hišo ne smejo, ker orožniki nikogar noter ne pustijo, kdor nima vstopnice. In sedaj se razvname vsa njihova jeza: skačejo okoli hiše, preklinjajo, psovajo in pljuvajo, kakor bi bili stekli. Slednjič se dovoli tukajšnjemu socialcu Kolencu, da sme biti kot zastopnik svojih tovarišev pri zborovanju — pa kmalu mu vpade pogum, da zbeži iz sobe.

Predsednikom se izvoli vrl narodnjak, g. J. Vivod iz Doliča. G. poslanec Žičkar se spomni najprej premile cesarice, katero je ravno pred letom dnij umoril nečloveški morilec, potem pa razklada v jedrnatem govoru, kako izdajalsko spodkopavajo nekateri nemški rogovileži ugled celi Avstriji, kako hinavsko tožujejo o zatiranju nemštva itd. V konjiškem okraju, pravi govornik, živi kakih 21 tisoč duš, med temi je po zadnjem ljudskem štetju le 500 Nemcev. In vendar vlada teh 500 Nemcev s polno večino v okrajnem zastopn, okrajnem odboru, okrajni hranilnici in okrajnem šolskem svetu. Pa še naj kdo reče, da zatiramo Nemce. Povsod se hoče šopiriti le nemštvo; politična ekspozitura v Konjicah pošilja popolnoma slovenskim občinam, na pr. Ljubnica, Dolič, samo nemške

dopise, celo deželni odbor je zažugal slovenskemu županu z visoko denarno globo, ako ne reši nerazumljivih mu nemških dopisov! Naši Nemci se strastno držé svojih dozevnih pravic, druge narodnosti sovražijo iz dna duše, kakor smo vsi videli ob dogodkih v Celju. Govornik obljubi, da bo vedno zastopal s svojimi tovariši v drž. in dež. zboru koristi in težnje svojih volivcev, a tudi oni sami morajo povsod zahtevati svoje pravice!

Gsp. dr. Jankovič, ki je prihitel kljub slabemu vremenu s kakimi 14 tovariši iz Konjic, bodrit svoje rojake, biča s plamtečimi besedami pobalinsko obnašanje mokraške in vsenemske sodrge, dokazuje, kako neobhodno potrebno je dandanes tudi za kmeta, da se vedno bolj izobrazuje, če hoče shraniti ali nazaj pridobiti pravice, ki mu grejo kot državljanu in davkoplačevalcu; sviri jih pred tistimi ljudmi, ki se jim prilizujejo, kadar kmetje prinesejo denar. drugače pa je hočejo imeti kot sužnje; opominja jih, naj se zvesto oklenejo svojih rodni bratov in vedno spoštujejo najdražji svetinji: vero in narodnost.

Navdušeno priznanje pokaže, kako hvaležno je ljudstvo svojemu odličnemu rojaku.

Gosp. Ivan Kač nam razloži jasno, kaj so zadrage, kako koristne so in dandanes za kmeta celo potrebne, da ne bo več kmet izročen na milost in nemilost prekupcem. Država sama podpira zadrage, da ohrani kmetijski stan, ki je najtrdnější steber avstrijske države. Če bo sčasoma zadružno organizovana cela Slovenija, tedaj bodo kmetje sami delali ceno svojim pridelkom, dobivali pa tudi vsega, kar potrebujejo pri svoji hiši, po nižji ceni, kakor od prekupcev, ki hočejo masten dobiček imeti. Če bo zopet kmet stal na trdnih nogah, bodo lažje shajali tudi obrtniki in pošteni trgovci. Na boj torej proti našemu najhujšemu sovražniku — proti revščini!

Posestniki, kateri so še dosedaj omahovali, so popolnoma prepričani o nujnosti in potrebi kmetijske zadrage. (Zadruga se je že ustanovila 15. sept. v zvezi s konsumnim društvom).

Shod v Paki je imel popolen uspeh; pogoreli pa so socijalni demokratje, ki so se morali vrniti v najhujšem dežju, propala je zopet zbesnela vitanjska fakinaža. Pa tudi tisti vitanjski Nemci, ki so nas tako psovali pri shodu, si bodo dobro zapomnili črni dan 10. septembra 1899. Kmetje imajo tudi oči in razum.

Konjiško sodišče pa bo še nekterim pobalinom poskrbelo stanovanje v Konjicah. Heil und Sieg!

Pri Sv. Barbari v Halozah praznovali smo 8. dne septembra ustanovitev bralnega društva »Naprej,« kojega potreba se je v Halozah že dolgo čutila. O tej priliki koncertovali so nam tudi naši bratje Hrvatje iz bližnje Višnice na milozvočne slovanske tamburice. Vdeležilo se je naše slavnosti mnogo odličnih gostov iz sosednjih župnij, posebno iz Sv. Marjete, a tudi iz precej oddaljenega Ptuja izletelo je o tej priliki k nam lepo število uglednih gostov. Ob štirih se je slavnost otvorila. Po običnem pozdravu, ki ga je gostom govoril domačin gosp. Korenjak, v čegar gostilni se je slavnost vršila, poprijel je za besedo g. dr. Brumen iz Ptuja ter obrazložil zbranemu poslušalstvu potrebo, nalogo in namen novega društva. Ko je dokončal, nastopil je domači g. kaplan, povdarjajoč, da hoče ostati ud in sotrudnik društva le dotlej, dokler deluje v katoliškem duhu. Zatem so nastopili vrli pevci od Sv. Marjete ter zapeli nekaj dobro ubranih možkih zborov. A tudi domači mešani zbor nam je podal precej v obče priljubljenih pesmic, tako na pr.: »Studenčku,« »Po zimi iz šole,« »Nazaj v planinski raj,« »Škrjanček.« — Pri tem se je odlikovala osobito gēna. sopranistinja. Tudi prosta zabava je bila jako živahna. Govornik za govornikom je nastopal ter z živo besedo vnel prisotnike za novo društvo. Lepo število udov se je oglasilo, a srčno si želimo, da bi se njih število kmalu potrojilo

in počveterilo in takrat bode društvu zagotovljen obstanek in procvit. Obžalujemo, da so bili domačini tako pičlo zastopani. Oklenite se, Barbarčani, z vmem novega društva in pristopajte pridno kot novi udje; saj udina ne znaša mnogo, a duševni hasek bode velik. Vi pa cenjeni odborniki, osobito pa gosp. predsednik Korenjak, budite, navdušujte in delujte složno v neumorni vztrajnosti: — ker resnobni so dnovi, a delo in trud nam nebo blagoslovi! — Vandrovček.

S Pohorja. (Kmetijska zadruga.) Dne 3. t. m. bil je v Kopivniku pri Framu v gostilni g. Jožefa Koren, dobro obiskan osnovni shod, ter ob jednem glavni zbor »Kmetijske zadrage v Kopivniku-Planici.« Govoril je najprej naš velezaslužni kmetijski organizator gospod Ivan Kač iz Žalca. V jedrnatem, strokovnjakem govoru, razložil nam je pomen in potrebo kmečkega združenja. Povdarjal je, da se silno propadanje in zadolženje kmetijskih posestev more ustaviti le z združenimi močmi kmetov samih. Še le, ko bodo kmetje sami pokazali, da so v svojej celoti velikanska moč, smejo pričakovati podpore in pomoči tudi drugod, osobito od države. To pa morejo le tedaj, če so združeni.

Vkljub temu, da so neki naši »dobri prijatelji« bili zelo v skrbeh, da bi Pohorci pri zadrugi »grunte zapravili« oglasilo se je že lepo število posestnikov. To število pa še vedno narašča in še bo naraščalo, ker mnogi tistih, kateri so se prej dali po govoričenju nekaterikov oplašiti, da niso takoj pristopili, približujejo se nam že sedaj. Gotovo bodo pa pristopili vsi zavedni Pohorci, ko bode zadruga vspevala. Izvoljeni bili so sledeči gg.: Miha Kerlej, (ki ima največje zasluge za ustanovitev te zadrage) načelnik; Jože Koren, načel. namestnik; Nace Skrbinšek, tajnik; Valentin Predau, blagajnik; Matevž Koren, Jože Hojnik, Anton Lešnik, odborniki.

Upamo, da bode mlada zadruga prospevala v blagor Pohorcem. Plančki.

Iz Celja. (Südmärk-slavnost.) Na dne 8. t. m. sklicali so Nemci občni zbor zloglasnega društva »Südmärk« v središče slovenještajarskega ozemlja v naše lepo mesto ob Savinji. To društvo razjeda in podira s pomočjo Nemcev v »rajhu« blagostanje, srečo in samostojnost Slovencev in ž njimi vred samostojnost cele naše države: ono hoče narediti iz naše krasne slovenske domovine polagoma nemško marko t. j. deželo, spadajočo pod nemško cesarstvo. Umevno je torej, da so se naši celjski rogovileži posebno skrbno na to bratsko društvo pripravili, hoteč je dostojno počastiti. Mestni urad je v to svrhu dal pripraviti veliko število frankfurtskih zastav (istoslovne klobase bi bile za nemške gladneže bolj umestne!) govori se, da je izdal za iste celih 500 gld., ktere je vzel iz občinske blagajne, torej iz blagajne, kamor prispevajo tudi Slovenci svoj del. Potem so se te protiavstrijske zastave raznašale po celem mestu. Kdor ni hotel je v lepem sprejeti in razobesiti, moral jo je s hudim, pretilo se mu je namreč s kaznijo. Na tak način dosegli so, da je dobilo mesto vsaj po glavnih ulicah popolnoma nemško lice. Vrh tega čitali so se pa na vsakem hišnem oglu res krasni skrajno ganljivi pozdravi nemškim gostom, kateri so imeli priti v ogromnem številu do kakih tisoč glav. Tako našemljeno čakalo je Celje svojo nevesto — toda ne, ne! — hotel sem reči: svojih tisuč gostov iz severa. Celjski »purgarji« so hodili marljivo čakati teh gostov k vsakemu vlaku, a potrti so se zmiraj vračali; naznanjenih gostov ni bilo, pa jih ni bilo. No, polagoma se je vendar nabralo kakih 30, beri: trideset gostov! Niti tistih 200 buršev ni bilo, ki so imeli »Narodni dom« napasti in razdijati. Ta nesreča! To je bil grozen poraz za celjske ošabneže. Ta poraz pa je »celjska žaba« hitro popravila s tem, da je poročala o prihodu mnogoštevilnih gostov. Ta žaba res nemške Celjane vedno iz zadrege spravi! Zadnjič, ko je obiskalo

nad 100 Čehov Celje, jih je naštel samo — 25; sedaj pa, ko je pridrla krdelce 30 Nemcev semkaj, jih niti ne more prešteti toliko jih je videla. Kdor zna, pa zna! Po »celjski žabi« soditi, je laž in zavijanje edna poglavitnih »čednosti« Germanov. Pa vrnimo se še k slavnosti. O veselici sami imamo sicer malo povedati, kajti vršila se je k sreči v mestnem vrtu. Vsled tega je vladal po mestu samem celo popoldne jako prijeten mir. V mraku pridrvili so pa olikani mestjani prav bojeviti zopet nazaj v mesto mimo Narodnega doma. Pri vratih Narodnega doma stal je hišnik. Ko ga neki policist zapazi, zapove mu mogočno, da precej mora iti noter, drugače ga takoj aretira. Hišnik v svesti si svoje dolžnosti se je seveda tej čudni zahtevi uprl, in ko je strogi čuvaj celjski hotel svojo grožnjo izvesti, potegnilo je nekaj v Narodnem domu se nahajajočih Slovencev hišnika skozi duri noter a tudi policist je šel za njim zahtevaje svojo žrtev. Slednjič je le hišnik, radoveden, kaj da bode, šel s policistom na mestni urad, kjer so ga menili nič, tebi nič na tri četrt ure zaprli — ali opravičeno, se bode še le izkazalo. S krikom in petjem bojnih in izdajalskih pesmi, hodili so Nemci po pruskooblečenih mestnih ulicah, grozili s pestmi proti slovenskim hišam, se polagoma porazgubili po gostilnah, kjer so še razsajali po svoji pragrmanski navadi celo ljubo noč. S tem so povsem vmestno končali svojo rovarsko, Slovincem in Avstriji sovražno slavnost.

Kozje. (Kat. polit. shod) se je obnesel zelo sijajno. Dasi je vedno deževalo, so vendar prišli naši kmetje v ogromnem številu in so tako pokazali, da vedó ceniti požrtvovalno delovanje polit. društva.

Predsednik g. Tomažič iskreno pozdravi vse navzoče, posebno pa naše kmete, predstavi viteza Berkso, ki je kot poslanec prišel med svoje volilce, da poroča o svojem delovanju v državnem zboru. Na to slika v navdušenem govoru delovanje polit. društva v pretečenem letu ter povdarja, da se je društvo vedno borilo za dve sveti svetinji, ki so Slovincem najbolj drage: sv. vero in besedo materino.

Vitez Berks nam pojasni tužni položaj državnega zbora ter povdarja, da se je vedno trudil požrtvovalno za slovénškega kmeta. Pritrdi besedam predsednikovim, da je kozjanski okraj najrevnejši in najoddaljenjši od vsakega prometa, zato se neprenehoma trudi za reguliranje Sotle, ki povzroča vsako leto ogromno škodo in za zidanje železnice od St. Jurja čez Slatino proti hrvaški meji. Poslanec pripomni, da se vlada boji velikih stroškov za reguliranje Sotle, kajti narasli bi nad eden in pol milijona gld. Glej, slovenski kmet, če pa pride nemški kmet in prosi vlado za pomoč, mu kar siplje z obema rokama denar in ne vpraša, kako veliki bodo stroški. Da, vlada razločuje med slovenskim in nemškim kmetom. (Med kmeti veliko razburjenje).

Tudi omeni poslanec, da je prihodninski davek za celi kmečki stan največja krivica, ki neznosno teži z zemljiščnim in hišnim davkom vred slovenskega kmeta. Istotako se trudijo vsi slovenski poslanci, da postane cena soli stalna. Sol in tobak sta namreč državna monopola, in če je tobak enako drag povsod v zadnji ogerski vasi, kakor v prvem avstrijskem mestu, je gotovo nemala krivica, ako raste cena soli z oddaljavo kraja, iz katerega se privaja.

Sedaj vlada pri nas § 14, ker ni državnega zbora. Edino dobro, kar je ukrenila naša vlada s pomočjo § 14, je preuredba pristojbine desetine, za kar se je veliko trudil g. poslanec kot načelnik dotičnega odseka. Če posestvo ni vredno nad 5000 gld. in je prevzame sin od očeta, mu ni treba plačati nobenega desetka več. Kar je več kakor 5000 gld., plača neznatno svoto pol odstotka. To je pa olajšava, katero ve ceniti le kmet in posebno naš slovenski trpin. Če pa pripade posestvo tujim rokam in ste obe stranki kmečki, se

plača do 5000 gld. eden in pol odstotka desetka, kar je več, kakor 5000 gld., znaša desetok dva in četrt odstotka.

Pa pravi g. poslanec h koncu, to naj vas tolaži, kmetje, da delujemo z vami vsi in se trudimo, da vam priborimo boljše čase. Burno odobravanje je sledilo tem besedam.

Gosp. predsednik se zahvali ter slika te zastopnike ljudstva kot narodne mučenike, ki so izpostavljeni vsem napadom nasprotnikov. Zatem pa govori o naših spodnje-štajarskih razmerah ter bujno slika dogodka v Celju, Celovcu, Konjicah in Ptuj. Tudi zadnji poskusi kozjanskih Nemcev so mu dali priliko, da je iz njih izvajal posledice pri svojem govoru. Izzivajo nas, napadajo in obrekujejo našo hranilnico, ki ni bila nikdar v tako dobrih rokah, kakor je zdaj. Ko je povdarjal g. predsednik, kako Nemci po vseh mestih napadajo Slovence, tulijo in lajajo, je pripomnil nek kmet: »te so pa še hujši, ku muj sultan«.

Ko je poglelo navdušeno odobravanje, je sledila volitev novega odbora, ki si je zopet izvolil za svojega predsednika požrtvovalnega in za narod vnetega gosp. župnika Tomažiča. Čast vam, saj veste, koga ste izvolili, vrli možje.

Zahvaljujoč se za novo izraženo zaupanje, se spominja g. načelnik svetovnih velikanov, papeža Leona XIII. in cesarja Franca Jožefa I., katerima zakliče trikratni »živio« ter zaključil shod.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Jareninčane in vse sosedne Slovence) opozarjamo na shod političnega društva, ki bo prihodnjo nedeljo v Jarenini. Pokažite, kmetje, da vam je res mar za povzdigo svojega lastnega stanu, zato pridite vsi in se prepričajte, kako naša katoliško-slovenska stranka ob meji dela z vsemi močmi, da bi pomagala slov. kmetom, ki so, ako so zavedni in močni, najboljši varuhi slovenske meje!

(Iz mariborskega okraja) nam pojasnjuje slovenski učitelj: Hórvatekovega po § 2. na 27. dan avgusta sklicanega uč. shoda v Mariboru se dokaj povabljenih učiteljev ni udeležilo in nekteri so že med zborovanjem dvorano zapustili.

(15. septembra) odprla so se vrata okrožnega sodišča na stečaj in dihal je zopet prost zrak naš bivši urednik — po štirih mesecih. — Pravi, da mu ni bilo ravno hude krivice notri, a vendar si ne želi več nazaj. Seveda, si mora sedaj odpočiti od sedenja in raztegniti zamrle ude, zato se je odpeljal na Tirolsko, od koder je že poslal dopisnico-oglednico nam, a menda tudi g. nadzorniku okrožnega sodišča v vedni spomin!

(A. Scholz) bravnjevka v Mariboru je umorila svojega moža, kakor smo uže poročali. — Tukajšnje porotno sodišče prisodilo ji je te dni 7 let težke ječe, poostrene s postom in temnico.

(Samomor.) V Slovenski Bistrici se je ustrelil dragonski častnik Oto Weidinger. Povod neznan.

(V obrambo resnice.) V ljubljanskem liberalnem dnevniku piše nek Jungovec z ozirom na Spodnji Štajar: »Župniki, oziroma kapelanje so dobili posebne pole z naročilom, da morajo o vsakem učitelju sporočiti na višje mesto, kakega političnega mišljenja da je, kako živi, ali kaj agituje ali ne, ali je naročen na liberalne liste, ali hodi v cerkev in k spovedi in kolikrat, izkratka, sestavlja se proskripcijska lista, kakor smo izvedeli iz duhovniških krogov...« Cela stvar je od prve do zadnje besede izmišljena in neresnična. Dotičnemu Jungovcu ponuja naše uredništvo 1000 K nagrade, ako nam dokaže resnico svoje trditve in se zaveže ustaviti takoj svoj list, ki dela gospodu toliko pre-

glavic. Na delo tedaj, ker resnobni so dnevi, saj delo Vam tisoč kron koj zagotovi!

(Slovenjebistriški okraj.) Volitve za okr. zastop so se pri nas začele. Kresnik, župan črešnjevski, dela na vse sile za svoje nove zaveznike, Nemce in nemškutarje. Za Črešnjevca je on in Štefan Špragar izvoljen volilnim možem. Obč. Pretrež: Novačan Alojz in Jernejšek, oba sta dobra in zanesljiva moža. Občina Vrhloga — še ni volila.

(Nesreča.) Jurij Razboršek, oženjen zidar iz Laporja, delal je 14. t. m. nad predorom ali tunelom črešnjevskim ondotnemu železniškemu pazniku klet. Skopal je precej globoko jamo, podzidal s cementom stene in jih podprl. Vmes prišla je nedelja. V ponedeljek 18. t. m. se zopet spravi na delo. Misleč, da se je cement ob stenah že strdil, položil je velike in široke plošče iz betona za strop čez klet, spodmeknil od spodaj lesene podpore, pa v tem trenutku se zemlja vdere, — velike stropne plošče padejo na nesrečnega Jurija Razborška in ga v pravem pomenu besede vsega zmečkajo. Pomoč je bila kmalu tu, toda Jurija Razborška niso mogli več oživeti. Zapušča revno ženo s 3 neprekrbljenimi otročiči.

(Okrajni šolski svet v Slovenski Bistrici.) Pišejo nam: S strahom in radovednostjo smo pričakovali izida volitve v okrajni šolski svet slovenjebistriškega okraja, ki se je vršila 28. avgusta t. l. v Slov. Bist. Znani črešnjevski župan L. Kresnik je imel vse dobro napeljeno in si je vse prizadejal, da bi Nemci in nemškutarji prišli na krmilo. Nasprotniki prišli so točno, a naših še vseh ni bilo. Zelo se je bilo bati, da propade slovenska stranka. Volitev se je začela — udje volilnega odbora bili so zdaj vsi navzoči. Nastala je velika tihoča. Začetkoma imeli so: Stiger, Perolt, Kresnik, Auer, Adelstein večino, a kmalu smo začeli šteti glase tudi naše stranke Karol Hrastnik iz Spodnje Poljskave, Fr. Mlakar iz Laporja, Koropec J. iz Studenice, dr. Urban Lemež iz Slov. Bistrice odvetnik in Peter Novak gostilničar iz Slov. Bistrice. Naši so imeli 16 glasov, nasprotniki pak 14 glasov. Zmagala je narodna slovenska stranka. Okrajni šolski svet je zopet v dobrih slovenskih rokah, Kresnika med njimi ni več. Za jedno skušnjo pa smo bogatejši postali ter videli, da se je znani agitator črešnjevski L. Kresnik popolnoma utaboril na nemški strani.

(Iz Velenja.) Dne 8. sept. t. l. priredilo je kmečko bralno društvo gornje šaleške doline veselico z govorom, godbo in petjem, ki se je obnesla v vsakem oziru najsijajneje. V vabilih prijavljeni govor dobroznanega g. Kača o gospodarskih zadevah privabil je veliko množico kmečkega ljudstva — okoli 400 slovenskih kmetov — na vrt Korunove gostilne, ki so z vidnim zanimanjem zasledovali jako poučilno, priprosto in umljivo razmotrivanje gospodarskih vprašanj, kakor n. pr. združenje kmetov, mlekarstvo itd. Burni živokliči doneči govorniku po končanem govoru pričali so zadosti o izbornosti in dovršenosti, s katero je gosp. Kač rešil svojo zadačo. V imenu bralnega društva zahvalil se je gosp. župan Ježovnik, kot predsednik g. Kaču za veliki trud in izvrstni govor, meneč, da bodo te besede padle na dobra tla in rodile za organizacijo kmečkega stanu velepomembnega sadu. Nadejamo se, da se uresničijo brzo te besede in ukrene v tem oziru tudi v našem »nemškem« Velenji potrebno, tem bolj, ko ko nam že pokazale druge okoliške občine Škale in Št. Ilj pot in nam dale lep vzgled. Prosta zabava sledeča govorom zvršila se je nad vse dobro. Mešani zbor, sestavljen večinoma iz kmečkih moči, ubiral je pod vzglednim vodstvom našega slavnega umetnika g. Koruna-Koželjskega mile nam narodne popevčice, ki so se predavale do cela dobro in ogrevale slovenskemu občinstvu srce.

(Slovenci ka-li?) Veselice kmečkega bralnega društva v Velenji se niso udeležili ti-le Slovenci iz Velenja: Ulrih Lager, Josip

Skaza, Josip Berlisg in še nekaj takih tovarišev. Čudno! Kadar ima velenjski »fajerber« kakšno veselico, tedaj se daruje v ta namen celó lepa svotica, — a sedaj, ko je imelo bralno društvo zabavo, sedaj se izogibljejo ti gospodje z raznimi izgovori veselici in se celó ne potrudijo priti v slovensko sredino! Kaj je to? Zapomnimo si to! — Konečno izrazimo še tu željo, da prireja bralno društvo v krajših odmorih takšne veselice, ki proučavajo in provzbujajo priprosto ljudstvo.

(Iz Sromelj.) Ustanovni shod bralnega društva v Sromljah se je vršil v nedeljo dne 17. kimovca, h kateremu se je navzlic jako neugodnemu vremenu seslo mnogo ljudi. K shodu se je povabil tudi drž. in dež. poslanec J. Žičkar, ki se je vabilu v našo radost odzval. Govoril je o svojem delovanju v drž. in dež. zboru, na kar so mu zbrani zborovalci med burnimi živio-klici izrekli popolno zaupanje; nato nas je še vspodbudil k skupnemu in združenemu delovanju ter izrekel nado, da bode novo društvo napredovalo, prirejalo poučne shode, in bo v vsakem oziru v korist kmetškemu ljudstvu. Prav težko smo se ločili od prijaznega gospoda, ko nas je zapuščal, ter smo ga prosili, da nas kmalu zopet obišče.

(Poročena) sta bila dne 16. t. m. pri Novi cerkvi v Halozah gosp. učitelj Peter Kavčič in gđ. Marija Kopicéva. Častitamo!

(Na Teharjih) imajo prav krasne razglednice, katere bodo gotovo bolj ugajale Slovincem kot pa dozdašnje čisto nemške. Proč z nemškimi razglednicami! Slovenci, kupujte samo slovenske. S tem vršite narodno dolžnost.

(Zgubila se je) Uršula Vodopivec, stara čez 50 let, srednje postave z ostrizeno glavo. Bila je umobolna ter se je odpravila meseca julija na Koroško žet. Ako kdo ve za njo, naj blagovoli naznaniti Ivanu Vodopivcu, mizarju v Šmartnem za Dreto. Štajarsko.

(Učiteljski naraščaj.) Kakor smo izvedeli, se jih je letos v pripravnico učiteljskega mariborskega oglasilo več nego pretekla leta. Ravno tako za prvo leto.

(Kozjanski okrajni zastop.) V sredo 27. septembra imeli bodo v Kozjem plenarno sejo tamošnjega okrajnega zastopa. Med drugimi točkami vsporeda je tudi volitev peterih udov v okrajni šolski svet kozjanski za dobo 6 let. Torej narodni možje pozor, da se nam kje ne vtihotapi kaki kimovec. Želeti je tudi, da bi vendar kozjanskemu mogotcu-razgrajacu kdo usta zamašil, ker bo se zopet za »zatirano« kozjansko nemštvo potegoval. Smo pač Slovenci preveč krotke ovčice!

(Politični shod) pri Sv. Jakobu v Slov. goricah bo v nedeljo dne 8. oktobra. Vspored prihodnjič.

(V Šoštanju) je okrajni zastop sledeče gg. v okrajni šolski svet izvolil: Ivan Vošnjak dež. posl. in župan v Šoštanju, Ivan Kačič c. kr. notar v Šoštanju, Ivan Kranjc veleposestnik v Št. Ilju, Vinko Ježovnik župan v Velenju in Martin Pirtovšek, župan v Šmartnem na Paki.

(Razkrinkani celjski Nemci.) Dva prava Nemca prišedša prvokrat v Celje ogledujeta si napise po mestu ter prideta pri tem do sklepa: »Ja, ja, die Firmen habens wohl alle deutsch — aber slovenische Namen sein drauf.« (Napise imajo res nemške vsi, a imena so slovenska.) Spoznala sta jih torej, da niso njih pravi bratci.

(Čudno je to,) da učenke iz šole v Št. Jurju ob juž. želez. v novejšem času vstopajo v celjsko nemško šolo. Bi li nam ne hotela gospod nadučitelj in gospica nadučiteljica v Št. Juriju te zadeve pojasniti? — Več celjskih Slovencev.

(Žrtev nemškega narodnjaštva.) Marelar Hobacher, kterege so celjski Nemci poklicali v obrambo nemštva v Celji, spodtaknil se je nad slovenskimi skalami ter padel v — konkurz. On in njegova soproga sta vedno kazala veliko neprijaznost nasproti